

Зміст

Три міхи хитрощів	3
Два з торби	9
Лисичка-кума	23
Козак Мамарига	29
Кирило Кожум'яка	40
Лисичка в суддях	48
Калиточка	52
Зимовище звірів	60
Як заєць ошукав ведмедя	68
Ківш лиха	75
Хитрий півень	80
Рукавичка	82
Сірко	91
Чому гуси миються у воді, коти – на печі, а кури порпаються в поросі	96
Фарбований лис	99
Казка про Марусю	108
Лисиця та рак	112
Летючий корабель	115
Півник та бобове зернятко	126
Сім лозин	133
Лисичка-сестричка	136
Телесик	139
Язиката Хвеська	148
Кіт і пес	158
Дві хлібини та три поради	160
Кіт, цап і баран	166
Котигорошко	172
Заєць та їжак	193
Кривенька качечка	199
Дідова дочка й бабина дочка	205

Три міхи хитрощів

Якось восени біжить лисичка польовою дорогою та й зустрічає їжака.

– Добридень, їжаче-небораче, ходімо зі мною до саду їсти винограду, – каже лисичка.

– Здорова була, лисичко-сестричко, а чи не кислий ще виноград? – відповів їжак із сумнівом.

– Та де там кислий! Розповідала сорока-білобока, що чула від куниці, молодії дівичі, що та бачила, як господар куштував і хвалив, що солодкий, пора збирати. Ходімо наїмося!

– Ні, лисичко, – каже їжак, – не піду з тобою, боюся. Той господар хитрий, силець понаставляв, ще зловлюся.

– Не бійся, їжаче-небораче! – сміючись, каже лисичка. – У мене є три міхи хитрощів, то вже я не я буду, коли тебе з сільця не визволю.

– Ну, коли так, то нехай буде й так!

Пішли удвох, влізли до саду, наїлися винограду і вже хотіли назад вертати, аж тут – смик! Лисичка ступила необережно та й зловилася в сильце. Смикнула раз, смикнула другий – не пускає сильце, держить за ногу.

– Ой їжаку-братику, – кричить лисичка, – рятуй!

– Як же я тебе, лисичко, порятую? – мовив їжак. – Добувай свої три міхи хитрощів і рятуй себе сама.

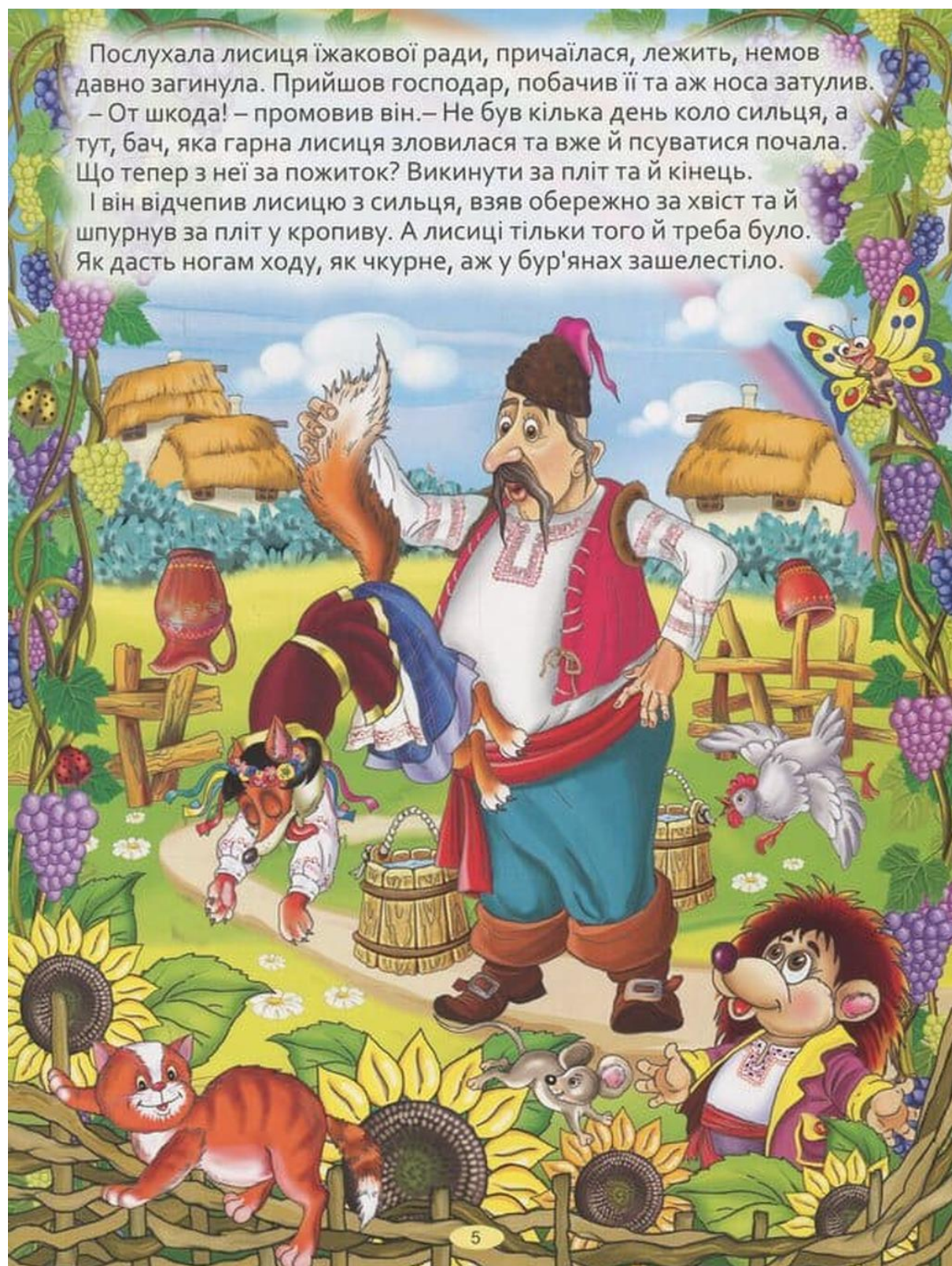
– Та де там мої міхи? – репетує лисичка, а сама аж тремтить зі страху. – Бачиш, скакала через річку, і всі три міхи урвалися і впали у воду. Їжаку-братику, може, у тебе якась хитрість знайдеться?

– У мене є одна, – відповів їжак, – та не знаю, чи буде тобі до смаку. Лягай на тім місці, де зловилася, і лежи, лапки від себе відкидай і попускай духу, як тільки можеш. Господар побачить тебе і подумає, що ти вже нежива, та й викине за пліт.

Послухала лисиця їжакової ради, причаїлася, лежить, немов давно загинула. Прийшов господар, побачив її та аж носа затулив.

– От шкода! – промовив він. – Не був кілька день коло сільця, а тут, бач, яка гарна лисиця зловилася та вже й псуватися почала. Що тепер з неї за пожиток? Викинути за пліт та й кінець.

І він відчепив лисицю з сільця, взяв обережно за хвіст та й шпурнув за пліт у кропиву. А лисиці тільки того й треба було. Як дасть ногам ходу, як чкурне, аж у бур'янах зашелестіло.

Минуло кілька днів, і знов біжить лисичка польовою дорогою і зустрічає їжачка.

– Добрий день, їжаче-небораче!

– Здорова була, лисичко-сестричко, – відповідає їжак.

– Ходімо зі мною до саду їсти винограду.

– А не страшно, лисичко, після позавчорашнього?

– Е, що там! У мене є три міхи хитрощів, якось виплутаюся.

Пішли удвох, влізли до саду, наїлися винограду і вже хотіли назад вертати, аж тут – смик! Їжак-неборак якось не додивився та й спіймався в сильце.

– О лисичко-сестричко! – закричав бідолаха. – Спіймало мене сильце і не пускає. Ану добувай свої три міхи хитрощів і визволяй мене із зашморгу.

– Ой небоже, – мовила лисичка, – пропали мої хитрощі всі до одної. Скакала через річку, і всі три міхи вирвалися і булькнули у воду.

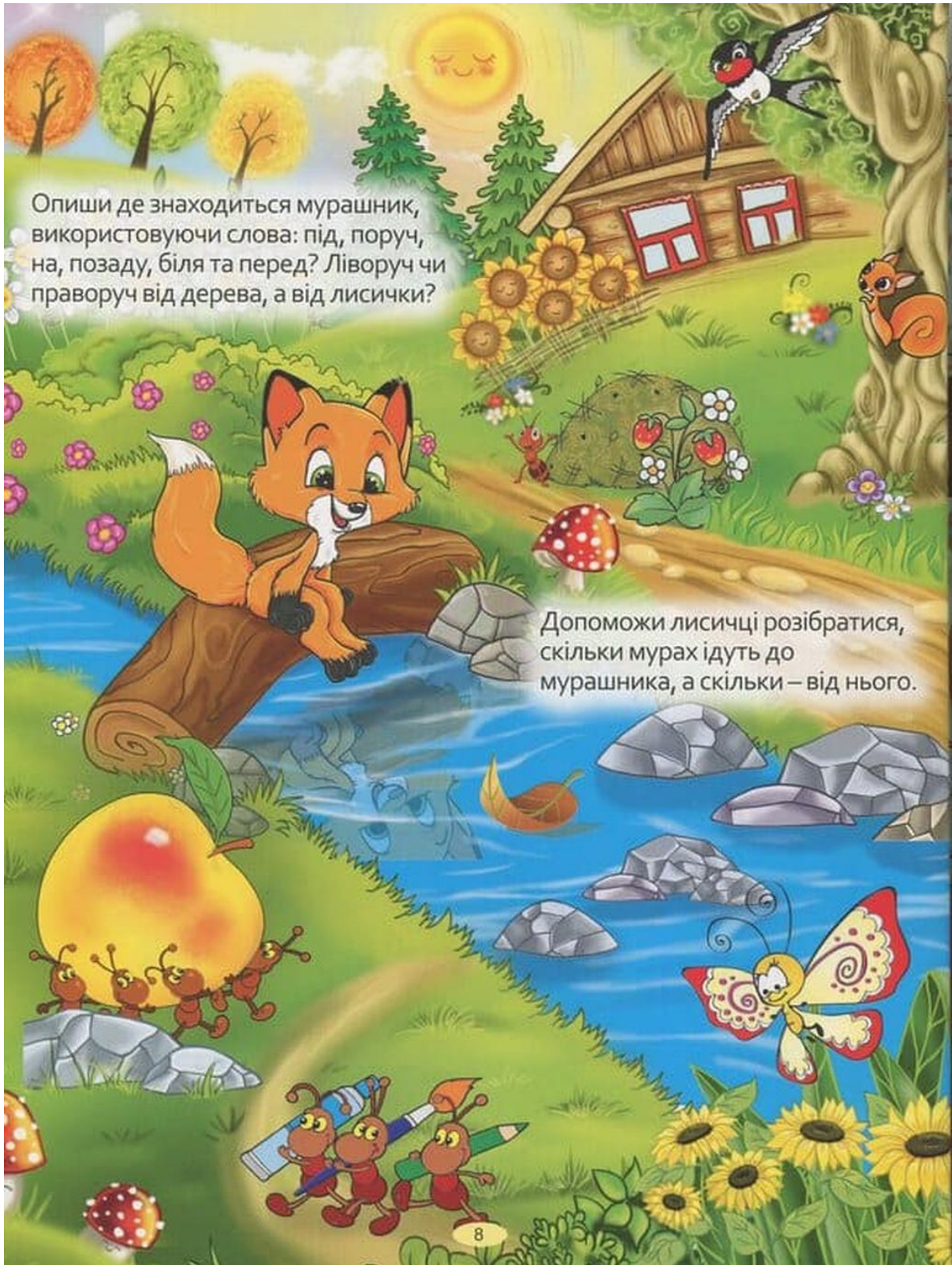

– Га, то вже, видно, така моя доля, що тут мені вмирати.
Прощавай, лисичко-сестричко! Пробач мені за все, чим я тебе
обидив та образив!

– Прощаю тобі, їжаче, – мовила лисичка, втираючи сльози з
очей, – прощаю тобі од всього серця.

– А йди, лисичко-сестричко, обіймемося ще раз на прощання!
Хоча лисиці було не до смаку їжача обіймати, та що ж, коли неборак
на смерть лагодиться, як же йому не вволити останню волю?

Нахилилася лисичка до їжача, щоб його обійняти, а їжак її зубами
за горлянку тільки клац! Ухопив і держить. Що вже лисиця не
крутилася, вертілася, що вже славучала й плакала, їжак держав
її, поки не прийшов господар. Побачивши, що їжак спіймався в
сильце і держить лисицю за горло, він розсміявся, забрав лисицю,
а їжача відпустив на волю.

Опиши де знаходиться мурашник,
використовуючи слова: під, поруч,
на, позаду, біля та перед? Ліворуч чи
праворуч від дерева, а від лисички?

Допоможи лисичці розібратися,
скільки мурах ідуть до
мурашника, а скільки – від нього.

Два з торби

Жили собі чоловік та жінка, і були вони дуже бідні. От чоловік пішов і роздобув десь мішок зерна та й каже жінці:

– Оце піду на млин молоти.

Та й пішов. Поніс на млин те зерно та й залишив там. Аж ось розходився великий вітер. Поламав ступи, млин розвалив та й розвіяв усе борошно. Прийшов дід по борошно, побачив, що таке лихо, та й вернувся до жінки за порадою, що його робити. Вирішили позивати вітра.

Пішов дід позивати вітра, знайшов його та й каже:

– Коли ти моє борошно розсипав, то тепер скажи, що його робити, бо я через тебе сиджу голодний.

Вітер і каже:

– Не журися, діду! Ось на тобі барило, як прийдеш додому, то й скажи: «Барило, барило, розсипся», буде в тебе все тоді.

Вийшов дід од вітра та й думає: «Нащо він дав мені це барило? А давай скажу «Барило, барило, розсипся». Сказав. Барило взяло та й розсипалося. Розсипалося барило, і дід перелякався: де не візьмись перед дідом хороша хатка з садбою й ставком. Дід зрадів та й швидше: «Барило, барило, зсипся». Барило зсипалося. Він узяв його на плечі та й пішов далі.

Іде та й іде, надворі вже поночіє, а додому ще далеко. Дивиться, коли стоїть хата, а там живе сама баба. Він упросивсь до неї переночувати.

Баба його пустила. Стали вони спати лягати, а чоловік і каже:

– Оце ж, бабусю, я кладу барило, так ви ж не кажіть «Барило, барило, розсипся», а то буде вам багато горя.

– Та нащо б я його займала?! Кладіть.

Ліг той чоловік та й заснув. Баба нишком підійшла до барила та й каже:

– Барило, барило, розсипся!

Барило розсипалось, і перед нею зробилась та сама садиба, що і перед дідом.

– Ага, – каже баба, – підожди ж, я тебе обдурю.

Звеліла вона тому барилові зсипатись, взяла та й заховала його у свою скриню, а замість нього поклала своє звичайне барило.